

Թիւպերփիւղը — Գրեց Տօքթ. Ե. Միմասեանց, 31 էջ. փաթիգ. գին 2½ ֆր.

Բացայայտ է որ հեղինակը շատ աշխատած է, այս երկը տիպաւ ու ներկայաշունչ դարձնելու համար: Սակայն մանրէաբանութեան, տւարերկրաբանի, պատմականին նուիրուած դրոշմները որոնք դրաւած են դրբի առաջին էջերը, այնքան չոր դիտական են որ կը վախճամ առաջին առթիւ ձանձրոյթ պատճառեն ընթերցողին:

Անտեսուած է կանանց հիւծախտը (թիւպերփիւղը), որ այնքան կենսական է և սերտ ընկերային աղերս ունի: Զէ՞ որ մարդկութիւնը մայրերէն կը ծնուի:

Թէև հեղինակը յիշած է հիւծախտի ժառանգական չլինելը, սակայն այդքանը համոզիկը չէ: Ըստ իս, աւելի օգտակար կ'ըլլար եթէ հեղինակը փոքր դուռն մը յատկացնէր այդ նիւթին և աւելի որոշ ու հանգամանօրէն շեշտէր կոմու կաթէն վարակումը: Այստեղ պարտք կը համարեմ փարատել թւարկմանը մը, որ ժողովրդի բանդէաներու մէջ տարածուած է: Հիւծախտի մասին կաթին մէջ կը մտնէ ոչ թէ կոմի մարմնի ներսէն, այլ ստինքի հիւծախտէն, վէրքերէն: Պէտք է աւելցնել նաև թէ Կալմէտը դեռ ոչ մէկ երկխայի թիւպերփիւղը դոտած չէ առաջին երկու ամիսներու ընթացքին: Եւ այս ընդունուած է բոլոր հեղինակութիւններէն:

Այսպէս Տօքթ. Միմասեանցի դիրքը յաջող է և լեցուն դանազան անհրաժեշտ ծանօթութիւններով: Անպայման հետաքրքրական են վարակումի, նախադուռութեան և դարմանումի յատկացուած էջերը: Ջերմապէս կը յանձնարարեմ, որ ամէն հայ երիտասարդ օրինակ մը ունենայ իր մօտ:

Դիտողութիւն մը. — Թիւպերփիւղը ժողովրդի հասկցած հիւծախտը կամ թոքախտն է: Ժողովուրդը սխալմամբ կ'ըսէ «սուրբ թոքախտ», «խուլերու թոքախտ» և այլն: Ուստի ժողովրդականութեան համար լաւ կ'ըլլար դիրքը անուանել թիւպերփիւղը կամ հիւծախտ և այլն: Համաձայն եմ, որ ինֆլուէնցիա ու սիֆիլիսի հետ նաև թիւպերփիւղը բառը ընդունուէր մեր դրականութեան մէջ. մինչ այդ, այսպիսի ժողովրդական դրբերի մէջ պէտք չէ անտեսել ժողովրդական բառերը:

ԲԺ. ԵՐ. Խ.

ԲՈՒԺԱՆՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Պէյրուք. — Մ. Ս. — Գրեթէ վրայ յաճախակի ելած փոքրիկ պալարները կամ ընդհանուր առողջութեանը և կամ քթի մորթին մէջ դառնուած իւղածոր դեղձերու բորբոքումին արդիւնքն է: Գրեթէ վրայի սպիտակները հանելու համար կոպտօրէն սեղմելու պէտք չկայ: Ամէն օր պօրիքի տաք ջուրով լուայ և մանաւանդ դրուշայի՛ր որ քթի վրայի ծակախիւները կեղտով չփակուեն:

Պերլին. — Ա. Տ. — Գանի դեռ արեան քննութեան արդիւնքը դրական է, կը նշանակէ սիֆիլիսը դեռ դարմանուած չէ: Եթէ քննութեան արդիւնքը թափական ըլլայ, այդ դեռ ապացոյց չէ, որ դարմանումը վերջնական ու կատարեալ եղած է: Այդ մասին ուրիշ անդամ կ'անդրադառնանք մանրամասնօրէն: